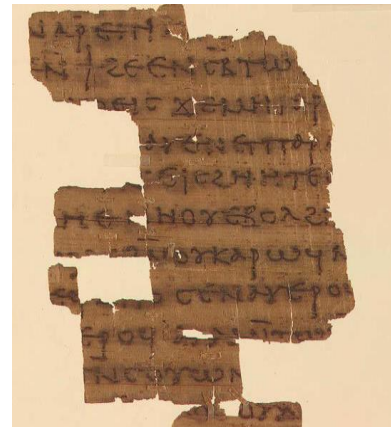

KONTEMPLACIJA U POVIJESTI KRŠĆANSTVA (1)

Koptsko apokrifno Evandjelje po Tomi

Evandjelje po Tomi novozavjetni je apokrif koji se pripisuje apostolu Judi Tomi Blizancu, onomu kojega u današnjem kršćanskom svijetu najviše pamtimo kao „nevjernog Tomu“ iz Evandjelja po Ivanu (11,16): *Toma zvani Blizanac, jedan od Dvanaestorice, nije bio s njima kad je došao Isus. Drugi mu učenici rekoše: „Vidjeli smo Gospodina.“ Toma im odvrati: „Dok ne vidim na rukama njegovim znak od čavala i ne stavim prst svoj u mjesto od čavala i ne stavim svoje ruke u njegov bok, neću vjerovati.“ Poslije osam dana učenici njegovi bijahu ponovo unutra i Toma s njima. Dok su vrata bila zatvorena, dođe Isus, stade pred njih te reče: „Mir vama!“ Zatim reče Tomi: „Pruži prst svoj ovamo: evo mojih ruku! Pruži ruku svoju i stavi je u moj bok te ne budi više nevjernik, već vjernik!“ „Gospodin moj i Bog moj!“ izjavi Toma. „Jer me vidiš, vjeruješ. Blago onima koji će vjerovati, a da nisu vidjeli!“* Nevjernog Tomu u Novom zavjetu spominje se još na nekoliko mjesta (Mt 10,3; Mk 3,18; Lk 6,15; Dj 1,13).

Kanonizaciju Novoga zavjeta započeo je sv. Irenej, lionski biskup (oko 125. – 202). Predložio je indeks novozavjetnih tekstova koji, prema njegovu mišljenju, sadržavaju i čuvaju Isusov izvorni i neiskvareni nauk. Od svih evanđelja koja su kružila među prvim kršćanskim zajednicama odabrao je četiri i ocijenio ih kao jedine autentične. To su kanonska evanđelja: po Mateju, Marku, Luki i Ivanu.

Ipak, sv. Ireneju dugujemo povijesni dokaz o starosti nekih apokrifnih evanđelja, osobito o Tominu. Do 1945., kad su kodeksi otkriveni u Nag Hammadiju, jedini dokaz

postojanja tog i drugih apokrifnih tekstova bili su citati sv. Ireneja u njegovim polemikama protiv heretika koji su bili sljedbenici Valentina (valentinijani). A i kršćanski pisac Hipolit citira Tomino evanđelje.

Evanđelje po Tomi kakvo nam je danas dostupno zapravo je jedna verzija na koptskom jeziku otkrivena 1947. pokraj Nag Hammadija u gornjem Egiptu. Pronašao ju je seljak Muhamed Ali iskapajući ptičje gnojivo podno saćastih špilja koje su u davnini služile kao grobovi. Ondje je pronašao ćup s trinaest svitaka papirusa uvezanih u gazelinu kožu. Ti su spisi nazvani *Kodeksi iz Nag Hammadija* i uglavnom su gnostički. Jedan od njih, *Kodeks II iz Nag Hammadija*, sadrži *Evanđelje po Tomi*. Danas se smatra da potječe iz otprilike 400. godine.

Dijelovi *Evanđelja po Tomi* saćuvani su i na grćkom jeziku u *Oxyrynchus Papyri*, koji je otkriven 1905. Egiptu i sadržava više od tisuću fragmenata biblijske tematike. *Evanđelje po Tomi* zapravo je zbirka izreka, *logiona*. Prema mišljenju stručnjaka, *Uvod i Logion I*. jasno kažu da ta zbirka Isusovih rijeći želi biti sveta poruka pa je možemo oznaćiti kao *evanđelje logiona*. Otprilike pola izreka ima paralele u sinoptićkim evanđeljima. Ostali su *logioni* većinom potpuno nepoznate Isusove rijeći.

Svjetlo iz svjetla

Evanđelje po Tomi

Ovo su tajne rijeći koje je izrekao Isus živi, a zapisao Juda Toma Blizanac.

(1) Isus reće: „Tko pronade smisao ovih rijeći, taj neće okusiti smrt.“

(2) Isus reće: „Neka onaj koji traži ne prestane s traženjem sve dok ne nađe ono što traži. A kada nađe, bit će u nevolji, bit će u ćudu, i tada će vladati nad svime.“

(3) Isus reće: „Ako vam oni koji vas vode kažu: “Pogledajte, kraljevstvo je na nebu!””, tada će vas preteći ptice nebeske. Ako vam kažu: “U moru je”, tada će vas preteći ribe. Ali kraljevstvo je u vama i oko vas. Ako spoznate sebe, bit ćete prepoznati i tada ćete znati da ste sinovi Oca živoga. Ali ako ne poznajete sebe, tada ste u siromaštvu, tada ste siromaštvo (duhovno).“

(4) Isus reče: „Osoba u starim danima neće oklijevati da pita dijete staro sedam dana za mjesto života – i ta će osoba živjeti. Jer mnogi prvi bit će posljednji i postat će jedan jedini.“

(5) Isus reče: „Znaj ono što ti je pred očima; i ono što je skriveno od tebe, bit će ti otkriveno. Jer nema ničega skrivenog što se neće razotkriti.“

(6) Njegovi su ga učenici pitali: „Želiš li da postimo? I kako da se molimo i dajemo milostinju? I kako da se hranimo?“ Isus reče: „Ne lažite i ne činite ono što vam je mrsko; jer sve je otkriveno pred licem neba. Poslije svega nema ničega skrivenog što neće biti otkriveno, i nema ničega pritajenog što će ostati neobjavljeno.“

(7) Isus reče: „Blago lavu kojega čovjek jede – jer taj će lav postati čovjekom; i budala bio čovjek kojega lav jede – jer lav će još postati čovjekom.“

(8) I on reče: „Čovjek je nalik na mudrog ribara koji baci mrežu u more i odatle je izvuče punu ribica. Među njima mudar ribar otkrije dobru veliku ribu. Sve male ribe baci natrag u more i bez oklijevanja izabere veliku ribu. Tko ima uši da čuje, neka čuje!“

(9) Isus reče: „Pogledajte: sijač izađe, zagradi sjeme i razbaca ga. Neko pade na put, dođoše ptice i pozobaše ga. Druga padoše na stijenu, i ne uhvate korijena u zemlji i ne puste klasja k nebu. A drugo pak pade u trnje, ovo uguši sjeme, i crv ga pojede. A jedna padoše na dobro tlo i dadu dobar urod, od šezdeset i sto dvadeset mjera.“

(10) Isus reče: „Bacio sam vatru na ovaj svijet, i gledajte – štitim ga sve dok ne izgori.“

(11) Isus reče: „Ovo će nebo proći. I ono iznad njega će proći. Oni koji su mrtvi nisu živi, i koji žive neće umrijeti. U dane kada jedete ono što je mrtvo, činite ga živim. Kad postanete svjetlost, što ćete učiniti? U dan kad ste bili jedno, postali ste dvoje. Sada kad ste dvoje, što ćete učiniti?“

(12) Učenici rekoše Isusu: „Znamo da ćeš nas napustiti; tko će postati naš vodič?“ Isus im reče: „Bez obzira na to kamo budete išli, prići ćete Jakovu Pravedniku, za kojega su stvoreni nebo i zemlja.“

(13) Isus je upitao svoje učenike: „Pogledajte me malo i recite mi na koga sam nalik.“ Šimun Petar mu reče: „Sličiš pravednom anđelu.“ Matej mu odgovori: "Nalik si na mudra čovjeka ispunjena razumijevanjem.“ A Toma mu reče: !“Učitelju, moja usta uopće nisu u stanju kazati na koga si nalik.“ Isus im tada odgovori: „Ja nisam vaš učitelj, jer svi ste se napili iz pjenušava izvora koji sam davno odmjerio.“ Zatim se povuče s Tomom i reče mu tri riječi na uho. Kad se Toma vratio drugovima, oni ga upitaše: „Što ti je Isus rekao?“ Toma im reče: „Kad bih vam ponovio samo jednu jedinu riječ koju mi je rekao, uzeli biste kamenje i bacili ga na me, a iz kamenja bi izbila vatra i progutala vas na mjestu.“

(14) Isus im reče: „Ako budete postili, navući ćete grijeh na sebe; ako budete molili, bit ćete prokleti; ako dajete u milostinju, učinit ćete zlo svojem duhu. I ako odete u bilo koju zemlju i prolazite njezinim predjelima, ako vas ljudi prime, jedite što vam ponude i iscjeljujte bolesne među njima. Jer ono što ulazi u vaša usta, neće vas ukaljati, ali ukaljat će vas ono što izlazi iz njih.“

(15) Isus reče: „Kad ugledate onoga koji nije rođen od žene, prostrite se licem prema zemlji i štujte ga – taj je vaš Otac.“

(16) Isus reče: „Ljudi vjerojatno misle da sam došao uspostaviti mir na Zemlji, a ne znaju da sam došao razdor baciti na nju: vatru, mač, rat. I bit će ih petero u kući: troje će biti protiv dvoje, a dvoje protiv troje; otac protiv sina i sin protiv oca, i stajat će tako samotni.“

(17) Isus reče: „Dat ću vam ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo i što ni ruka dodirnula, i ono što se još ni uzdiglo nije u srcu čovjekovu.“

(18) Učenici rekoše Isusu: „Reci nam kakav će biti naš svršetak.“ Isus reče: „Pošto ste otkrili početak, zašto tražite svršetak? Vidite, kraj će biti ondje gdje je i početak. Blago onomu koji će se stajati u početku: taj će poznavati svršetak i neće iskusiti smrt.“

(19) Isus reče: „Blago onomu koji je bio prije negoli je postao. Postanete li moji učenici i slušate li moje riječi, ovo će vam kamenje služiti. Nego, ima pet stabala u raji za vas, ona se ne mijenjaju ni ljeti ni zimi, i lišće im ne opada. Tko god ih poznaje, neće iskusiti smrt.“

(20) Učenici zapitaše Isusa: „Reci nam, kakvo je kraljevstvo nebesko?“ A on im reče: „Ono je kao gorušičino sjeme, najmanje od sveg sjemenja; no kad padne na plodno tlo, veliko se drvo stvori i postane utočište za sve ptice nebeske.“

(21) Marija (učenica) reče Isusu: „Na koga su tvoji učenici nalik?“ On reče: „Nalik su na dječicu što žive na polju koje nije njihovo. Kada vlasnici polja dođu, kazat će: 'Vratite nam naše polje!' Oni pred njima svlače svoju odjeću kako bi im ga vratili, i ona im vrate njihovo polje. Zato kažem: Kad gospodar kuće zna da će doći tat, on će ga budan na oprezu dočekati, i neće mu dopustiti da provali u njegovo kraljevstvo i opljačka ga. Ali vi budite budni suočeni sa svijetom. Opašite se velikom snagom, tako da razbojnici nemaju pristupa; jer ionako ćete naići na nesreću koju iščekujete. Kad bi se (barem) među vama našao mudar čovjek! Čim rod dozre, on dolazi sa srpom u ruci i požanje ga. Tko ima uši da čuje, neka čuje.“

(22) Isus, vidjevši kako doje djecu, reče svojim učenicima: „Ova djeca koju doje nalikuju na one koji su ušli u kraljevstvo nebesko.“ Oni ga na to upitaše: „Hoćemo li onda i mi ući u kraljevstvo kao djeca?“ Isus im tada reče: „Kad od dvoga napravite jedno, i ako od nutarnjeg napravite vanjsko, a od vanjskog nutarnje, i ako ono iznad bude kao ono ispod, i kad od muškog i ženskog načinite jedno, tako da muško više ne bude muško ni žensko žensko, i ako načinite oči umjesto oka, i ruku umjesto ruke, i stopalo umjesto stopala, sliku umjesto slike, tada ćete ući u kraljevstvo.“

(23) Isus reče: „Vas ću izabrati, jednoga od tisuću i dvoje od deset tisuća, i stajat će kao jedan jedini.“

(24) Njegovi učenici rekoše: „Pokaži nam mjesto gdje prebivaš jer mi ga moramo tražiti.“ Reče im: „Tko ima uši, neka čuje! Postoji svjetlost u čovjeku od svjetla, i on rasvjetljava cijeli svijet. Kad on ne svijetli – to je tama.“

(25) Isus reče: „Ljubite svoju braću i prijatelje kao vlastitu dušu, štitite ih kao zjenicu oka svoga.“

(26) Isus reče: „Ti vidiš trun u oku brata svojega, a ne vidiš balvan u svome oku. Kad izvadiš balvan iz svojeg oka, onda ćeš jasno vidjeti kako da izvadiš trun iz oka brata svoga.“

(27) Isus reče: „Ako ne postite od svijeta, nećete pronaći kraljevstvo. Ako ne uzmete šabat kao šabat, nećete vidjeti Oca.“

(28) Isus reče: „Stupih u središte svijeta i u mesu pojavih se u njemu. Sve ih nađoh pijane, a nijedan ne bijaše žedan. I sažali se duša moja na sinove čovjekove, jer slijepi su oni u srcu svom i ne mogu vidjeti da prazni dolaze na ovaj svijet i prazni odlaze s njega. Ali sada su svi pijani; kad se otriježne od vina, tada će promijeniti svoj put.“

(29) Isus reče: „Kad se tijelo pojavi zbog duha, to je čudo; ali kad se duh pojavi zbog tijela, tada je to čudo nad čudima. Ali ja se čudim tome kako takvo bogatstvo prebiva u takvoj sirotinji.“

(30) Isus reče: „Gdje su tri božanstva, ondje je božansko. Gdje su dva ili jedan, ja sam s tim jednim.“

(31) Isus reče: „Nitko nije prorok u vlastitom selu, i nijedan liječnik ne liječi one koji ga znaju.“

(32) Isus reče: „Podignut je grad na visokoj planini, grad utvrđen, grad koji niti može pasti niti može sakriven biti.“

(33) Isus reče: „Ono što čuješ da ti je rečeno od uha do uha, to propovijedaj (razglasi) s krovova; jer nijedna svjetiljka koja se pali ne poklapa se posudom niti se stavlja na skriveno mjesto. Radije se postavlja na svijećnjak, tako da svi koji ulaze i izlaze mogu vidjeti njezinu svjetlost.“

(34) Isus reče: „Kad slijepac slijepca vodi, obojica padaju u jamu.“

(35) Isus reče: „Nitko ne može ući u kuću moćnika i silom je zauzeti, a da mu najprije ne sveže ruke; tek mu tada može poharati kuću.“

(36) Isus reče: „Ne mislite od jutra do večeri ni od večeri do jutra o onome što ćete staviti na sebe.“

(37) Učenici ga upitaše: „Kad ćeš nam se razotkriti i kad ćemo te moći vidjeti?“ Isus reče: „Kad skinete sa sebe odjeću, a da ne budete posramljeni, i kad bacite odjeću sebi pod noge, kao što to mala djeca čine – tada ćete vidjeti sina Boga živoga, i nećete se bojati.“

(38) Isus reče: „Često ste željeli čuti ove riječi koje vam govorim, i nemate ih od koga drugoga čuti. Doći će dani kada ćete me tražiti, a nećete me naći.“

(39) Isus reče: „Farizeji i vični pismu uzeli su ključeve spoznaje pa ih sakrili. Niti su ušli niti pustili one koji su to htjeli. Ali vi budite lukavi kao zmijske i jednostavni poput golubova.“

(40) Isus reče: „Vinova loza posađena je izvan Očeva dohvata. Budući da nije snažno učvršćena, bit će iščupana s korijenom i nestat će.“

(41) Isus reče: „Tko god ima nešto u ruci, dat će mu se još; a onomu tko nema, uzet će se i ono malo što ima.“

(42) Isus reče: „Budite prolaznici.“

(43) Učenici mu rekoše: „Tko si ti da nam govoriš te stvari?“ Isus im reče: „Vi ne razumijete tko sam ja iz onoga što vam govorim. Ali vi ste postali poput Židova, jer oni vole stablo, a mrze njegov plod; i vole njegov plod, a mrze stablo.“

(44) Isus reče: „Tko god na Oca huli, bit će mu oprosteno, i tko god na Sina huli, bit će mu oprosteno; ali onomu tko huli na Duha Svetoga, neće mu biti oprosteno, ni na zemlji ni na nebu.“

(45) Isus reče: „Ne bere se grožđe s trnova grma niti se beru smokve s glova, jer oni ne donose ploda. Dobar čovjek iznosi dobro iz onoga što je skupio; zao čovjek iznosi zlo iz onoga što je skupio u svome srcu i govori zle stvari. Jer iz obilja srca iznosi zlo.“

(46) Isus reče: „Od Adama do Ivana Krstitelja, među onima rođenima od žene nitko nije veći od Ivana Krstitelja, pa da pred njim ne obori pogled. Ali ja rekoh da, tko god među vama postane malen, spoznat će kraljevstvo i postati većim od Ivana.“

(47) Isus reče: „Nemoguće je čovjeku jahati dva konja ili zatezati dva luka; i ne može jedan sluga služiti dvojicu gospodara jer će jednoga poštovati, a drugoga prezirati. Nitko ne pije staro vino te odmah poželi kušati mlado vino. I ne ulijeva se mlado vino u stare mješine, jer bi mogli puknuti; i ne ulijeva se staro vino u nove mješine da ga ne pokvari. Ne prišiva se stara krpa na novu haljinu, jer bi se rasparala.“

(48) Isus reče: „Kada dvojica sklope mir među sobom u istoj kući, reći će brdu: 'Pomakni se!' – i ono će se pomaknuti.“

(49) Isus reče: „Blaženi su samotni i odabrani, jer vi morate pronaći kraljevstvo zbog toga što ste iz njega potekli, i u njega ćete se i vratiti.“

(50) Isus reče: „Ako vas upitaju: 'Odakle ste potekli?' – odgovorite im: 'Proizašli smo iz svjetlosti, odande odakle i sama svjetlost izvire. Postavila se i u svojoj se slici otkrila.' Kad vas upitaju: 'Tko ste?' – odgovorite im: 'Mi smo Njegovi sinovi, i mi smo izabrani od živoga Oca.' Ako vas pitaju: 'Koji je znak Oca vašega na vama?' – recite im: 'To je pokret i odmor.'“

(51) Njegovi mu učenici rekoše: „Kojega će se dana uskrisiti mrtvi i kojega će dana nastupiti novi svijet?“ On im reče: „Mir koji iščekujete došao je, ali vi ga ne prepoznajete.“

(52) Njegovi mu učenici rekoše: „Dvadeset četiri proroka pripovijedaju u Izraelu, i svi oni govore o tebi.“ Isus im tada odgovori: „Propustili ste onoga živoga što se ispred vas nalazi i govorite o mrtvima.“

(53) Njegovi mu učenici rekoše: „Je li obrezivanje potrebno ili nije?“ Isus im reče: „Da je potrebno, Otac bi već obrezane u njihovoj majci začinjao. Ali istinsko obrezivanje, ono u duhu, potrebno je u svakom smislu.“

(54) Isus reče: „Blago siromašnima, jer vi pripadate kraljevstvu nebeskom.“

(55) Isus reče: „Tko ne mrzi svojega oca i svoju majku, ne može mi biti učenikom. I tko ne mrzi svoju braću i sestre i ne nosi križ svoj poput mene, neće me biti dostojan.“

(56) Isus reče: „Tko je upoznao svijet, otkrio je truplo. A tko je otkrio truplo, svijet ga nije dostojan.“

(57) Isus reče: „Kraljevstvo je Očevo isto što i čovjek koji ima dobro sjeme. Noću mu dođe neprijatelj te među dobro sjeme zasije korov. Čovjek ne dopusti radnicima da počupaju korov te im reče: 'Da ne biste čupajući korov s njim počupali i pšenicu.' Na dan žetve korov će postati vidljiv; počupat će ga te spaliti.“

(58) Isus reče: „Blagoslovljen je onaj koji se napatio i pronašao život.“

(59) Isus reče: „Tražite onoga što je živ dok god ste još u životu, inače biste mogli umrijeti i tada pokušati vidjeti onoga što je živ – ali tada ga nećete moći vidjeti.“

(60) Oni su onda ugledali Samaritanca koji je nosio janje na svom putu do Judeje. Tada reče Isus svojim sljedbenicima: „Zašto ovaj čovjek nosi janje sa sobom?“ Oni mu odgovoriše: „Da bi ga zaklao i pojeo.“ Isus im reče: „Sve dok je živo, neće ga pojesti, nego samo ako ga ubije, kada janje postane lešina.“ Onda mu oni rekoše: „Drugačije to ne može učiniti.“ Isus ih tada posavjetova: „Potražite mjesto na kojem ćete se odmoriti, da ne biste postali lešina i da ne budete pojedeni.“

(61) Isus reče: „Dvoje će leći na krevet, jedan će umrijeti, drugi će živjeti.“ Saloma je rekla: „Tko si ti, čovječe, čiji sin? Svalio si se na moj krevet i jeo si za mojim stolom.“ Isus joj reče: „Ja sam onaj koji dolazi iz onoga što je cjelovito. Dane su mi stvari Oca mojega.“ Saloma je rekla: „Tvoja sam učenica.“ Isus joj reče: „Zato kažem: Kad je netko cjelovit, bit će pun svjetla – ali ako je podijeljen, bit će ispunjen tamom“

(62) Isus reče: „Svoje misterije otkrivam onima (koji su dostojni mojih) misterija.“

(63) Isus reče: „Bio jednom bogataš koji je imao mnogo novca. Rekao je: 'Upotrijebit ću svoje bogatstvo da sijem, žanjem, sadim, punim svoja skladišta proizvodima, tako da mi ništa ne nedostaje.' Tako je mislio u svojem srcu, ali iste je noći umro. Tko ima uši, neka čuje!“

(64) Isus reče: „Čovjek je pozvao svoje prijatelje u posjet i kad je pripremio večeru, poslao je slugu da ih pozove. Sluga se obratio prvom: 'Moj te gospodar poziva na večeru.' Ovaj mu

reče: 'Držim novac kod trgovaca, dolaze mi navečer; moram poći i dati im upute. Ispričavam se za gozbu.' Pođe k drugomu te mu kaže: 'Moj te gospodar poziva na večeru.' Ovaj mu reče: 'Kupio sam kuću i ondje me trebaju baš danas. Nemam vremena.' Sluga je bio uporan pa je otišao i k trećemu: 'Moj te gospodar poziva na večeru.' Ovaj mu reče: 'Ženi mi se prijatelj, a ja priređujem gozbu. Zbog toga molim tvoga gospodara da me izostavi za večeras.' Sluga je i četvrtomu rekao: 'Moj te gospodar poziva na večeru.' Ovaj mu reče: 'Kupio sam imanje, idem prikupiti najamninu. Ne mogu doći, ispričavam se za večeru.' Sluga se vratio i rekao gospodaru: 'Oni koje si pozvao na večeru mole te da im oprostiš – jer neće moći doći.' Tada gospodar reče svom sluzi: 'Izađi van na putove i dovedi sve one koji mogu doći tako da možemo početi s večerom. Kupci i trgovci neće moći stupiti u dom Oca mojega.'"

(65) On reče: „Jedan častan čovjek imao je vinograd – dade ga u zakup vinogradarima da u njemu rade i da od njih dobije plodove. Posla vinogradarima slugu po plodove. Ovi ga zgrabe, istuku ga i zamalo ubiju. Sluga ode i ispriča to gospodaru. Njegov gospodar reče: „Možda ga nisu prepoznali.“ Pošalje drugoga slugu – i njega vinogradari pretukoše. Tada im gospodar pošalje svojega sina. Reče: 'Možda će prema mome sinu pokazati više poštovanja.' Kad vinogradari doznaše da je on nasljednik vinograda, dohvate ga i ubiju. Tko ima uši, neka čuje!“

(66) Isus reče: „Pokažite mi kamen koji graditelji odbaciše. To je kamen zaglavni.“

(67) Isus reče: „Tko poznaje sve, ali sama sebe ne upozna, taj sve promaši.“

(68) Isus reče: „Blago vama kad će vas mrziti i progoniti, i neće naći nijedno mjesto kamo su vas prognali.“

(69) Isus reče: „Blago onima koji su progonjeni u svojim srcima – to su oni koji su uistinu upoznali Oca. Blago gladnima jer će se željnome trbuh napuniti.“

(70) Isus reče: „Ako iznesete ono što je u vama, to što imate, spasit će vas. Ako to nemate u sebi, to što nemate u sebi, ubit će vas.“

(71) Isus reče: „Ja ću ovu kuću razoriti, i nitko je neće moći (opet) sagraditi.“

(72) (Jedan čovjek) mu (reče): „Kaži mojoj braći da imanje oca mojega podijele sa mnom.“

Reče mu: „O, čovječe, tko je mene postavio za onoga koji dijeli?“

Okrene se svojim učenicima. Reče im: „Jesam li ja onaj koji dijeli?“

(73) Isus reče: „Urod je obilan, no radnika je malo. Molite zato Gospoda da pošalje radnike za žetvu.“

(74) On reče: „Gospode, mnogo ih je oko bunara, ali ničega u bunaru.“

(75) Isus reče: „Mnogo ih je koji stoje pred vratima, ali oni koji su sami, ti će ući u svadbenu ložu.“

(76) Isus reče: „Kraljevstvo je Očevo kao čovjek trgovac koji je imao trgovinu i pronašao biser. Trgovac je bio razborit. Prodao je trgovinu i kupio biser za sebe. Tražite li i vi blago koje ne propada, koje preživljava, koje moljci ne napadaju i crv ne nagriza?“

(77) Isus reče: „Ja sam svjetlost koja je iznad svih stvari, sve sam, i svi su iz mene potekli i svi u mene uviru. Rascijepi drvo, ja sam u njemu. Podigni kamen i ondje ćeš me naći.“

(78) Isus reče: „Zašto ste izišli van na polje? Vidjeti trsku kako se na vjetru njiše? I čovjeka u meke haljine odjevena? Pogledajte svoje kraljeve i plemiće, oni nose meke haljine, a ne mogu prepoznati Istinu.“

(79) Jedna mu žena iz mnoštva reče: „Sretna utroba koja te nosila i njedra koja su te dojila!“

On joj reče: „Sretni oni koji su čuli Očevu riječ i istinito je očuvali! Jer doći će dani kada ćete govoriti: 'Sretna je utroba koja nije začela i njedra koja nisu dojila!'“

(80) Isus reče: „Tko je spoznao svijet, otkrio je tijelo. A tko je otkrio tijelo, svijet ga nije dostojan.“

(81) Isus reče: „Tko je postao bogat, neka vlada; a tko ima moć, neka je se odrekne!“

(82) Isus reče: „Tko je blizu mene, blizu je vatre; a tko nije blizu, daleko je od kraljevstva.“

(83) Isus reče: „Ljudima su vidljive slike, a svjetlo u njima skriveno je u slici Očeva svjetla. Ono će postati razotkriveno, ali Njegova slika skrivena je Njegovom svjetlošću.“

(84) Isus reče: „Kad vidite svoje naličje, vi se radujete. Ali kada budete vidjeli svoje slike koje su postojale prije vas, i koje ne umiru i ne postaju vidljive, koliko ćete podnijeti?“

(85) Isus reče: „Adam je nastao iz velike snage i iz velikoga bogatstva, a ipak vas nije bio dostojan; jer da vas je bio dostojan, ne bi iskusio smrt.“

(86) Isus reče: „Lisice imaju jazbine i ptice imaju svoja gnijezda, ali ljudska bića nemaju gdje leći i počinuti.“

(87) Isus reče: „Jadno tijelo koje ovisi o tijelu, i jedna duša koja o tim oboma ovisi.“

(88) Isus reče: „Anđeli i proroci doći će k vama i dat će vam ono što je vaše. A vi sami dajte im ono što imate i kažite sami sebi: 'U koji će dan doći da prime ono što je njihovo?'“

(89) Isus reče: „Zašto perete vanjštinu čaše? Zar ne vidite da je Onaj koji je stvorio nutrinu isti Onaj koji je stvorio vanjštinu?“

(90) Isus reče: „Pridite k meni, jer jaram je moj lak, a vlast je moja nježna, i naći ćete sebi spokoja.“

(91) Rekoše mu: „Reci nam tko si da u tebe vjerujemo!“ On im reče: „Ispitali ste lice neba i zemlje, ali niste prepoznali onoga koji je u vašoj prisutnosti, i ne znate ispitati sadašnji trenutak.“

(92) Isus reče: „Tražite i naći ćete! U prošlosti, međutim, nisam vam rekao stvari o kojima ste me pitali tada. Sada vam želim reći, ali vi ne pitate.“

(93) Isus reče: „Ne dajte psima ono što je sveto da ga ne bace na smetlište. Ne bacajte biserje pred svinje da ga ne izgaze.“

(94) Isus reče: „Tko traži, naći će. Tko kuca, otvorit će mu se.“

(95) Isus reče: „Ako imate novca, ne dajte ga na lihvu. Radije ga dajte onomu koji vam ga neće vratiti.“

(96) Isus reče: „Kraljevstvo Očevo isto je što i vrijedna žena. Ona uzme nešto kvasca, sakrije ga u tijesto te iz njega izmijesi velike hljebove. Tko ima uši, neka čuje!“

(97) Isus reče: „Kraljevstvo je Očevo isto što i žena koja nosi ćup pun brašna. Dok je hodala dugim putem, držak ćupa puče, a brašno se za njom rasu po putu. Nije to znala, nezgodu nije primijetila. Kada dođe kući, stavi ćup na pod i otkrije da je prazan.“

(98) Isus reče: „Kraljevstvo je Očevo kao čovjek koji hoće ubiti moćnika. Izvuče mač u vlastitoj kući, zarije ga u zid kako bi doznao je li mu ruka dovoljno snažna. Zatim ubije moćnika.“

(99) Učenici mu rekoše: „Vani stoje tvoja braća i tvoja majka.“ On im reče: „Ovi ovdje, koji vrše volju Oca mogega, ti su moja braća i moja majka - oni su ti koji će ući u kraljevstvo Oca mogega.“

(100) Isusu pokazaše zlatnik i rekoše mu: „Carevi ljudi traže poreze od nas.“ On im reče: „Dajte caru carevo, dajte Bogu Božje, a ono što je moje, dajte meni.“

(101) Isus reče: „Tko ne mrzi oca i majku kao ja, ne može mi postati učenicom. I tko ne voli oca i majku kao ja, neće mi postati učenicom. Jer moja (...) majka (...), ali moja istinska (majka) dala mi je život.“

(102) Isus reče: „Jao farizejima, jer oni su isto što i pas koji leži u toru; jer pas ne jede i ne dopušta stoci da jede.“

(103) Isus reče: „Blago čovjeku koji zna gdje će razbojnici napasti, pa da se pripremi, skupi svoj imetak i bude spreman prije nego što razbojnici dođu.“

(104) Rekli su Isusu: „Hajde da danas molimo i postimo!“ Isus reče: „Kakav sam to grijeh počinio ili što je mnome ovladalo? Ali kad mladoženja iziđe iz svadbene ložnice, neka tada poste i mole.“

(105) Isus reče: „Tko poznaje oca i majku, zvat će ga sinom bludnice.“

(106) Isus reče: „Kada iz dvoga načinite jedno, postat ćete sinovi čovječji; i kada kažete: 'Brdo, pomakni se!', ono će se pomaknuti.“

(107) Isus reče: „Kraljevstvo je kao pastir koji je imao stotinu ovaca. Jedna od njih skrenula je s puta, i to baš ona najveća. Pastir ostavi svih devedeset devet ovaca i počne tražiti onu jednu sve dok je ne nađe. Izmorivši se, reče ovcu: 'Volim te više od svih ostalih!'“

(108) Isus reče: „Tko god pije iz mojih usta, postat će ono što sam ja, a ja sâm postat ću ono što je on, i skrivene stvari bit će mu razotkrivene.“

(109) Isus reče: „Kraljevstvo je isto što i čovjek koji je u svojem polju imao zakopano blago za koje nije znao. I (nakon) smrti ostavi ga u nasljedstvo svojem (sinu). Sin o tom blagu nije znao. Preuzeo je polje te ga prodao. A onaj koji ga je bio kupio, orao ga je (i) (pronašao) blago; (i) stade davati novac uz kamate komu god mu bijaše volja.“

(110) Isus reče: „Tko je pronašao svijet i obogatio se, neka ga se odrekne.“

(111) Isus reče: „Nebesa će se i zemlja pred vama (poput svitka) odmotati. I živi koji je proizišao iz živoga neće vidjeti smrti ni (straha).“ Jer Isus reče: „Onaj tko je pronašao sebe, svijet ga nije dostojan.“

(112) Isus reče: „Jao tijelu koje je ovisno u duši! Jao duši koja je ovisna o tijelu!“

(113) Učenici mu rekoše: „Kada će doći kraljevstvo?“ Isus reče: „Neće doći zato što ga očekujemo. Neće se kazati: 'Evo ga ovdje!' ili 'Eno ga ondje!' Nego kraljevstvo Očevo prostire se zemljom, a ljudi ga ne vide.“

(114) Šimun Petar reče svima njima: „Neka Marija ode od nas, jer žene nisu dostojne života.“
Isus reče: „Gledajte, ja ću je voditi sve dok od nje ne stvorim muškarca, te će ona onda postati
Duh živi, koji sličí svima vama. Svaka žena koja se preobrazi u muškarca ući će u kraljevstvo
nebesko.“